
Nació, pàtria, província i terra. El vocabulari polític en el Dietari del Consell Barceloní durant la guerra de Successió

Cristian Palomo Reina, Universitat Autònoma de Barcelona

La història conceptual i el coneixement del vocabulari històric són claus per a l'avenç científic de la història del pensament. Necessitem aquest saber per poder albirar millor la mentalitat dels homes i les dones del passat, i així, aproximar-nos, potser no del tot, però, si més no, de la manera menys anacrònica possible, a la seva forma de viure i comprendre el món.

En aquesta comunicació s'aborda la complexa i tradicionalment poc atesa qüestió de del vocabulari històric relacionat amb la identitat patriòtica dels catalans, en un moment de conflicte com fou la Guerra de Successió. Així, s'analitzen, quantitativament i semàntica, alguns dels termes més rellevants del vocabulari polític-patriòtic de l'època, com «nació», «pàtria», «província» i «terra», localitzats en les pàgines del Dietari del Consell de la ciutat de Barcelona, institució protagonista del conflicte del període al·ludit, entre 1705 i 1714.

Cal remarcar la rellevància d'estudiar la identitat patriòtica catalana en un període bèl·lic cabdal de la història de Catalunya com fou el conflicte successori entre els Àustria i els Borbó de principis del segle XVIII. En primer lloc, perquè, tal i com ens indica la historiografia especialitzada, tant la guerra com les contraidentitats que se'n derivaren resultaren ser un element fonamental a l'hora de consolidar les identitats patriòtiques pròpies dels pobles de l'Europa de l'Antic Règim, tot i no ser, en la majoria de casos, el factor generador de les mateixes. En segon lloc, perquè el factor bèl·lic, així com el de les contraidentitats, no només foren elements de consolidació, sinó també d'exaltació de les identitats, cosa que, molt possiblement, ens pot permetre treballar una documentació històrica on el vocabulari polític i patriòtic és força més abundant que en períodes de pau.

Per a estudiar el polisèmic vocabulari històric propi dels llenguatges polític, social i jurídic d'aquest període, és a dir, un vocabulari que havia acumulat amb el transcurs dels segles una notable amplitud semàntica, seguim el model metodològic de treballs pioners en la matèria, com els de Xavier Torres Sans i els d'Elisabet Mercadé.